

ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Effectiveness of school lunch program implementation under the Office of
Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

วงนภา ประกิ่ง*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 และหาแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 89 คน และครูผู้สอน จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งไม่แตกต่างกัน
3. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่าง
5. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิตทางการเกษตร ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ และด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการบริหารโครงการ, โครงการอาหารกลางวัน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate, compare the implementation effectiveness of the school lunch program, and establish the guidelines for developing the implementation effectiveness of the school lunch program under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, classified by position, work experience and school size. The samples were 89 school administrators, 89 teachers in charge of the school lunch program, and 166 teachers. The research instrument used to collect data was a five-point rating scale questionnaire. The statistics for data analysis involved percentage, mean, standard deviation and One-Way ANOVA

The results were as follows:

1. The implementation effectiveness of the school lunch program as perceived by school administrators, teachers in charge of the school lunch program and teachers under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1 were at a high level.
2. The implementation effectiveness of the school lunch program as perceived by school administrators, teachers in charge of the school lunch program and teachers classified by position was not different.
3. The implementation effectiveness of the school lunch program as perceived by school administrators, teachers in charge of the school lunch program and teachers classified by school size was not different.
4. The implementation effectiveness of the school lunch program as perceived by school administrators, teachers in charge of the school lunch program, and teachers classified by work experience was not different.
5. The proposed guidelines for developing the implementation effectiveness of the school lunch program involved operating procedures, agricultural products, partnership networks and involvement, research and development for program activities, and public relations.

Keywords : Implementation Effectiveness, School Lunch Program

กฤษฎีหลัง

การนำการบริหารโครงการมาใช้ในการดำเนินงานเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในองค์กรและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์กรและสังคมบรรลุวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนาได้มากยิ่งขึ้นกว่าการใช้การบริหารทั่วไปซึ่งเป็นการบริหารงานประจำ เนื่องจากการบริหารงานโครงการเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อนำมาใช้ดำเนินกิจกรรมที่ซับซ้อนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีต่างๆ จะทำให้องค์กรและสังคมได้รับประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรทางการบริหารที่มีอย่างจำกัดภายใต้เงื่อนไขด้านเวลา สภาพแวดล้อมภายในองค์กรระหว่างองค์กร และภายนอกองค์กร ดังปรากฏในการดำเนินงานขององค์กรภาคอุตสาหกรรม ภาคเอกชน และภาครัฐ การบริหารโครงการได้นำมาใช้ในกิจกรรมอื่นๆ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในสังคม เช่น กิจกรรมด้านสันติภาพ ความมั่นคง ความร่วมมือระหว่างภูมิภาคของโลก เป็นต้น กิจกรรมเกี่ยวกับการให้บริการคนในสังคม

เพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอบรม ด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ด้านชลประทาน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ชีวิตของคนในสังคมได้รับความสะดวกสบาย มีความสุขกาย สุขใจ ชีวิตมีคุณค่า และมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมมากขึ้น กล่าวได้ว่าการบริหารโครงการเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคนในหลายๆ ด้าน การบริหารโครงการจึงมีความสำคัญทั้งในระดับบุคคล องค์กรและสังคม (มยุรี อนุมานราชชน, 2551, บทนำ)

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามโครงการ เป็นตัวบ่งชี้ในกานตัดสินใจว่าการบริหารของหน่วยงานหรือ องค์กรใดขององค์กรหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและผลสำเร็จของงาน มีความเกี่ยวข้องกับผลงานที่องค์กรพึงประสงค์ (อาภรณ์ อ่อนคง, 2556, หน้า 1)

โครงการอาหารกลางวัน เป็นโครงการที่เกิดจากความตระหนักของรัฐบาลที่มุ่งแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กเพื่อส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้รับอาหารอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา อันเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ตามประเด็นโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 โดยจัดสรรงบประมาณในลักษณะเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้โรงเรียนดำเนินการจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนได้รับประทานเพื่อแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ โดยบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนดำเนินโครงการอาหารกลางวันครบทุกโรงเรียน ก่อนวันที่ 5 ธันวาคม 2530 เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 60 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ภายใต้คำขวัญ “ฉลอง 60 พรรษามหาราชา เด็กประถมศึกษาไม่หิวโหย” โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินโครงการอาหารกลางวันตลอดมาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันได้จัดอยู่ภายใต้การดูแลของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนตรวจสอบให้ทุกโรงเรียนดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กรมอนามัยกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 6)

คำถามของการวิจัย

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวัน และครูผู้สอน

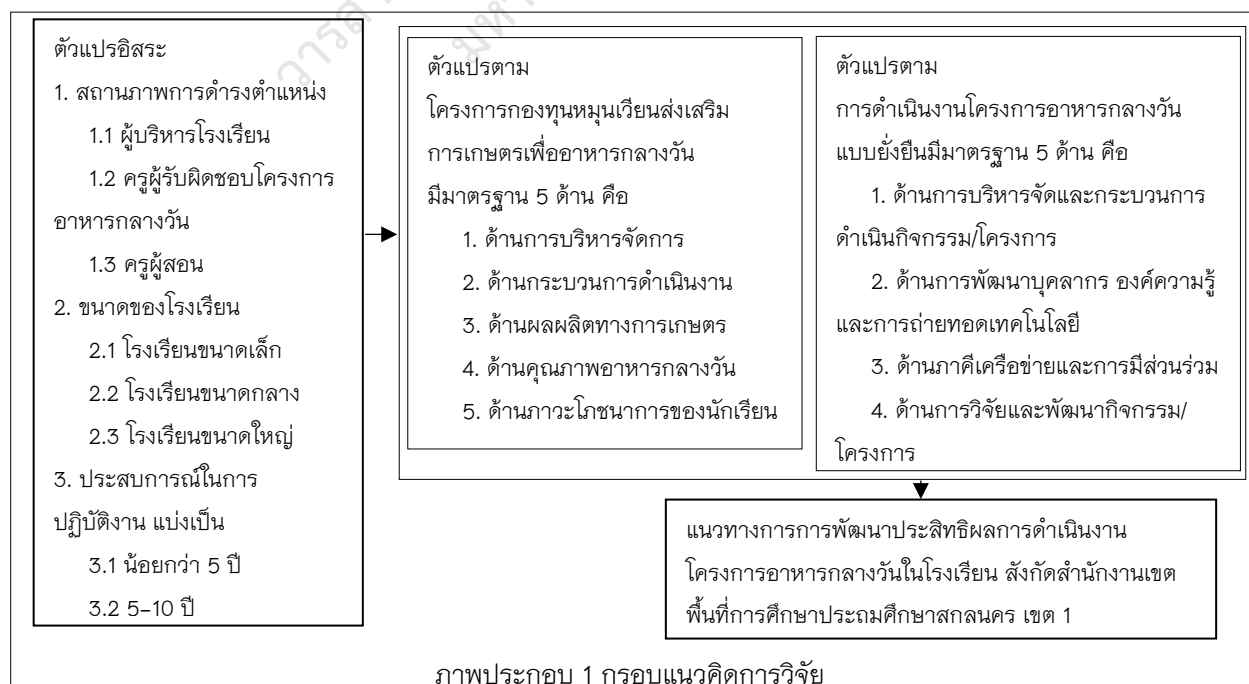
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวัน และครูผู้สอน

3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวัน และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวัน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน

5. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,286 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 176 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 176 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,934 คน จาก 176 โรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยกำหนด

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต้นจำนวน 331 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 89 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันจำนวน 89 คน ครูผู้สอนจำนวน 166 คน จากโรงเรียน 89 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ Rensis Likert Method ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันและครูผู้สอน จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น Check List ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารโครงการ จำนวน 5 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปให้กลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม
3. รวบรวมแบบสอบถามคืนมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. F-test (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งไม่แตกต่างกัน
3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน
4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน
5. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิตทางการเกษตร ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ และด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 ส่วนมากมีความพร้อมในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการบริหาร เพราะการดำเนินงานอาหารกลางวันให้กับนักเรียนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป้าหมายหลักของแต่ละสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง จึงปรากฏผลเช่นนี้ ดังนั้นผลงานวิจัยของผู้วิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิทยา ยอดนารี (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน อำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานโครงการ อาหารกลางวันในโรงเรียน อำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และครูผู้สอนต่างก็มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนทุกด้าน เพราะเป็นงานนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้งบประมาณสนับสนุนมาทุกปี แม้ในปัจจุบันจะผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ยังเป็นงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา ยอดนารี (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน อำเภอศรีสงคราม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ต่อการปฏิบัติตาม กระบวนการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน อำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็น ต่อกระบวนการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ต่างก็มุ่งดำเนินการตามนโยบายเพื่อให้เกิดผลจริงในด้านการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นจัดนักเรียนให้มีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน การจัดครู อาจารย์ ให้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนได้เหมาะสม บุคลากรจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน การได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด การได้รับงบประมาณจากมูลนิธิต่างๆ การได้รับจากผู้มีจิตศรัทธา การจัดหาทุน หรือปัจจัยจากบุคคลหรือองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน มีสถานที่ประกอบอาหารที่เหมาะสม มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหารร่วมกัน มีบริเวณที่ดินที่ใช้ในการทำเกษตรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันใน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ กระทรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 22- 23) แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน 1. มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานและประกาศเป็นนโยบายคุณภาพให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ 2. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันระดับโรงเรียน โดยคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและสนใจในการดำเนินงานของโครงการที่มาจากหลายภาคส่วน ไม่น้อยกว่า 9 คน เพื่อช่วยกันดูแลการดำเนินงานของโครงการ 3. มีบุคลากรในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม 4. มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันระหว่างโรงเรียนกับผู้รับผิดชอบโครงการและทีมงานพร้อมทั้งประกาศให้ทุกคนได้รับรู้ถึงแนวการดำเนินงานที่ดี 5. มีการจัดทำอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงหลักการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันไม่เน้นผลกำไร โดยมุ่งเน้นคุณภาพของอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดปี 6. มีการระดมทุน สนับสนุน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน 7. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน 8. มีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อโครงการอาหารกลางวันเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 9. มีการวางแผนการจัดทำรายการอาหารตามหลักโภชนาการ โดยจัดทำเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน 10. มีการจัดทำบัญชีและหลักฐานการเงินที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน 11. มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว 12. มีการส่งเสริมการเกษตรและนำผลผลิตมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน 13. มีรูปแบบการประกอบอาหารกลางวันที่หลากหลาย 14. มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนหลายช่องทาง 15. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนด 16. บุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยกย่องชมเชยผู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จด้วยวิธีการที่หลากหลาย 17. มีการจัดนิทรรศการหรือผลงานการดำเนินโครงการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ ให้นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจและเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ เมื่อทุกโรงเรียนทำตามแนวปฏิบัติดังกล่าวจึงทำให้ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ซึ่งแต่ละฝ่ายก็ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และมีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีบุคลากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ แผนปฏิบัติการประจำปีต่อเนื่อง มีการจัดสรรเงินทุนอาหารกลางวัน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันและมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน โดยมีโครงการเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันโดยให้ครู นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการประกอบอาหารกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ นันทพร วีรวัฒน์. (2556, หน้า 4) ที่นำเสนอ เรื่องการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ซึ่งนักเรียนจะเป็นผู้ปลูกพืชต่างๆ ที่ใช้ประกอบโครงการอาหารและผลิตอาหารด้วยตนเองเน้นวิธีการผลิตที่ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การทำเกษตรรูปแบบผสมผสาน การใช้ปุ๋ยหมัก การใช้สารชีวภาพควบคุมแมลง ที่นักเรียนผลิตขึ้นเองจากวัสดุเหลือทิ้งในโรงเรียน เป็นน้ำหมักชีวภาพ ส่วนมากกรมพัฒนาที่ดินจะให้จุลินทรีย์ที่สกัดมา หรือ บางแห่งจะสกัดจุลินทรีย์ด้วยตนเอง ผลผลิตที่ได้จึงปลอดภัยจากสารเคมีอีกทั้งไม่มีสารตกค้างในธรรมชาติ ผลผลิตจากฟาร์มโรงเรียนจะนำมาใช้เป็นตัวอุปโภคในการประกอบอาหารกลางวัน ดังนั้น จะเห็นว่า แทนที่จะใช้วัตถุดิบที่ผ่านกระบวนการทางอาหาร บรรจุภัณฑ์ เราก็จะได้ของสดจากฟาร์มโรงเรียนและอาหารที่นักเรียนรับประทาน แทนที่จะเป็นอาหารปรุงสำเร็จรูป ก็เป็นอาหารที่ปรุงรับประทานเองกันใหม่ๆ จึงเกิดผลที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนทำให้บุคลากรในโรงเรียนต่างๆ ไม่ว่าจะประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริมการเกษตรเพื่อโครงการอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีเงินทุนคงเหลือเมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังดำเนินการตามโครงการเงินทุนหมุนเวียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยมีระบบบัญชี รายรับ-รายจ่ายเงิน ถูกต้อง

1.1.2 ด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีแผนประชาสัมพันธ์การดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์โครงการเงินทุนหมุนเวียนโดยจัดทำสื่อวีดิทัศน์ ดังนั้น โรงเรียนควรมีแผนการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกับทุกกลุ่มคน เช่นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.1.3 ด้านผลผลิตทางการเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเงินทุนหมุนเวียนมีรายได้ระหว่างเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นและอำนวยความสะดวกในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับนักเรียน

1.1.4 ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองหรือผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่นมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการเงินทุนหมุนเวียน ดังนั้นโรงเรียนควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในประกอบอาหารให้กับนักเรียนมากขึ้น

1.1.5 ด้านภาวะโภชนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ ลดลง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดสรรอาหารให้เหมาะกับนักเรียนและถูกหลักโภชนาการเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.5.1 โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ดังนั้น โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนได้ทราบผ่านการจัดป้ายนิเทศ เสียงตามสาย การมอบเกียรติบัตรยกย่องให้กับชุมชนได้รู้เกี่ยวกับผลงานที่ได้รับรางวัลจากการประกวดต่างๆ

1.1.5.2 ด้านการบริหารและกระบวนการดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกิจกรรมตามโครงการครู/นักเรียน/นักศึกษา จากวิทยาลัยในสังกัด สอศ. เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมและให้บุคลากรได้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด

1.1.5.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนถ่ายทอดความรู้ (ครั้งต่อปี) ดังนั้น ในแต่ละปีครูผู้รับผิดชอบโครงการต้องถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียนอย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อปี

1.1.5.4 ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดตั้งเครือข่ายชุมชน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมโรงเรียนต้องดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

1.1.5.5 ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนประยุกต์ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น โรงเรียนควรนำหลักการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ให้มากขึ้น

1.2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการบริหารโครงการนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ส่วนโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนอาจมีจำนวนไม่เพียงพอ และบุคลากรมีภาระงานมาก จึงทำให้การดำเนินงานแตกต่างกัน นั้นควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ

1.3 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ในการปฏิบัติไม่ว่าโรงเรียนจะขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ถ้ามีความสามัคคีและปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานก็จะออกมาในแนวทางเดียวกัน

1.4 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงถึงความรับผิดชอบในการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน และมีกระบวนการในการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาเกี่ยวกับบริหารจัดการโดยใช้วงจร PDCA และประชุมชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ให้ความรู้ความเข้าใจ แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการอาหารกลางวันในระดับโรงเรียนและระดับสำนักงานเขต คณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรมีการยกย่องชมเชยและมอบเกียรติบัตรหรือโล่รางวัลให้แก่ครูผู้รับผิดชอบโครงการที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เก็บข้อมูล และใช้สถิติพื้นฐานเพื่อการ วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน นำผลการดำเนินงานโครงการมาใช้ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนา

2.4 ควรกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

2.5 ควรสรุปรายงานผลโครงการส่งเขตพื้นที่และนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการรณรงค์ และพัฒนาการสร้างเครือข่ายโครงการอาหารกลางวันให้เกิดความเข้มแข็งในระดับโรงเรียน.*

_____. (2555). *คู่มือการปฏิบัติการโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน ประจำปี พ.ศ. 2555.* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2559). *คู่มือการดำเนินงานกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.

จิตรตรี ผู้ชนดี. (2553). *ปัจจัยที่ส่งเสริมและที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน ประถม สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*

นิรมล ละโรงสูงเนิน.(บทความ) *การประเมินโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโคกขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จังหวัดเลย .* เข้าถึงได้ที่

http://www.mbusc.ac.th/wp-content/uploads/2013/บทความ_น_รมล- 1.pdf

มยุรี อนุমানราชชน. (2551). *การบริหารโครงการ.* กรุงเทพฯ: บริษัท คูมายเบล จำกัด.

วิทยา ยอดนารี (2551). *การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน อำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. ภาคนิพนธ์. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม*

อาภรณ์ อ่อนคง. (2556). *ประสิทธิภาพ. นครศรีธรรมราช. เข้าถึงได้ที่*

aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html